

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Навчально-науковий інститут міжнародної освіти і співпраці

Кафедра українознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

професор Анжеліка БАТРАКОВА

«__» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Історія та культура України

(шифр за освітньою програмою і назва навчальної дисципліни)

статус дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / вибіркова)

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

галузь знань

В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

В 11 «Філологія»

спеціалізація

В 11.10 Філологія (прикладна лінгвістика)

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

Філологія (прикладна лінгвістика)

(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)

мова навчання

українська

2025 рік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни вивчення навчальної дисципліни є: розуміння студентами вітчизняних історичних і культурних процесів; розгляд історії державотворчих процесів на українських землях; вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення; утвердження самобутності українського народу, його історії та культури, формування сприйняття історії та культури України складовою світового й європейського історичного процесу та культурної спадщини; становлення студентів як свідомих громадян і патріотів України.

2. Передумови для вивчення дисципліни: Опанування шкільного курсу з історії України та всесвітньої історії. ОК 03 «Українська мова (за професійним спрямуванням)», ОК 01 «Культура мовлення фахівця-філолога».

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів / год.	3/90
Семестр викладання дисципліни	<u>2</u> (порядковий номер семестру)
– лекції, год.	32
– практичні (семінарські) заняття, год.	16
– лабораторні заняття, год.	
– самостійна робота, год.	42
– курсовий проєкт, год.	
– курсова робота, год.	
розрахунково-графічна робота (контрольна робота), год.	
підготовка та складання екзамену, год.	
Підсумковий контроль (залік або екзамен)	Залік

4. Компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

СК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

5. Очікувані результати навчання з дисципліни:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати і систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

6. Методи навчання

МН1— комунікативний метод (здійснення інтерактивної діяльності, навчальна дискусія, пояснення);

МН2 — практичний метод (виконання практичних завдань, написання наукових робіт);

МН3 — аудіо-візуальний метод (зорова невербальна наочність, сприйняття мови на слух: ілюстрації, аудіо, відео).

МН4 — метод спостереження (цілеспрямоване сприйняття мовних та мовленнєвих явищ, їх імітація та практична реалізація);

МН5 – самостійна робота як метод навчання (самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з метою його практичного використання).

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль																Разом за дисципліну
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	100
6	6	6	6	6	6	6	8	6	6	6	6	6	6	6	8	

1. Підсумковий контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється у формі заліку.
2. Здобувач вищої освіти отримує залік з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100- бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку.
3. Умовою отримання заліку є:
 - відпрацювання всіх пропущених занять;
 - середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

Рейтингова оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно з Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНАДУ.

Бали за шкалою ХНАДУ	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	А	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального .
80-89	Добре	В	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість більшості з них

			оцінено числом балів, близьким до максимального .
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , без прогалин, деякі практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо , усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками .
67-74	Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки .
60-66		E	«Посередньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального .
35-59	Незадовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значимого

			підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом).
--	--	--	--

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального Закладу
A	Відмінно	90-100
BC	Добре	75-89
DE	Задовільно	60-74
FX	Незадовільно з можливістю перездати	35-59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1-34

8. Засоби діагностики результатів навчання Опитування, перевірка виконання вправ і завдань, написання самостійних робіт, презентації результатів виконаних завдань, поточне тестування, модульне тестування, залік.

9. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

№ теми	Назва тем (ЛК, СЗ, СР)	Кільк.год.	
		очна	Літ-ра
1	ЛК Вступ. Суспільно-політичне значення історії та культури в сучасному світі. Трипілля - давня культура та цивілізація на території України.	2	1.1, 1.2.
	СР Роль вивчення історії та культури в сучасному світі.	4	1.1, 1.2
2	ЛК Україна княжої доби. Генеза і розквіт середньовічної української держави Руська земля (Київська Русь) та її культури (IX-XII ст.).	2	1.1, 1.2
	СЗ Трипілля - давня культура та цивілізація на території України. Генеза і розквіт середньовічної української держави Руська земля (Київська Русь) та її культури (IX-XII ст.).	2	1.1, 1.2
	СР Релігійні уявлення трипільців. Значення графіті Софії Київської княжої доби для української культури.	5	1.1, 1.2
3	ЛК Україна княжої доби. Еволюція середньовічної української держави і суспільства (XII- XV ст.). Збереження культурних традицій.	2	1.1, 1.2
	СР Нові стилі в образотворчому мистецтві та архітектурі. Історична роль Галицько-Волинського королівства.	4	1.1, 1.2
4	ЛК Україна за часи польської доби: суспільство без держави. Західноєвропейські культурні впливи.	2	1.1, 1.2
	СЗ Еволюція середньовічної української держави і суспільства (XII- XV ст.). Культурні тенденції. Україна за часи польської доби: суспільство без держави. Західноєвропейські культурні впливи.	2	1.1, 1.2
	СР Наслідки впровадження кріпацтва для українського народу.	5	1.1, 1.2

	Залучення українців до загальноєвропейського розвитку науки й освіти.		
5	ЛК Козацька доба. Українське козацтво: від стану до держави (др. пол. XVI – XVII ст.).	2	1.1, 1.2
	СР Розвиток архітектури (др. пол. XVI – XVII ст.). Гетьманщина – українська держава козацької доби.	4	1.1, 1.2
6	ЛК Козацька доба. Спроба збереження національної державності та імперська централізація (кін. XVII – XVIII ст.). Культура українського бароко.	2	1.1, 1.2, 1.11
	СЗ Козацька доба. Українське козацтво: від стану до держави (др. пол. XVI – XVII ст.). Спроба збереження національної державності та імперська централізація (кін. XVII – XVIII ст.). Культура українського бароко.	2	1.1, 1.2, 1.11
	СР Українське козацьке бароко.	5	1.11
7	ЛК Особливості соціально-економічної модернізації України у XIX ст.	2	1.1, 1.2
	СР Промислова революція та її наслідки.	4	1.1, 1.2
8	ЛК Національне відродження XIX ст.	2	1.1, 1.2
	СЗ Особливості соціально-економічної модернізації України у XIX ст. Національне відродження XIX ст.	2	1.1, 1.2
	СР Нові стилі в архітектурі та мистецтві в Україні XIX ст.	5	1.11
9	ЛК Україна за часи визвольних змагань (1917 – 1921 рр.).	2	1.1, 1.2, 1.4, 1.5
	СР Наслідки I світової війни для України та українського народу. Досягнення та втрати національних владних структур в розвитку культури.	4	1.1, 1.2, 1.4, 1.5
10	ЛК Україна в умовах тоталітарної системи радянської імперії (20-30-ті роки XX ст.).	2	1.1, 1.2, 1.6
	СЗ Україна за часи визвольних змагань (1917 – 1921 рр.). Україна в умовах тоталітарної системи радянської імперії (20-30-ті роки XX ст.).	2	1.1, 1.2, 1.6
	СР Наслідки голоду 1921-1923 рр. та голодомору 1932-1933 рр.	5	1.6
11	ЛК Українізація. Розстріляне відродження.	2	1.1, 1.2, 1.11
	СР Наслідки українізації у сфері мистецтва. Наслідки "розстріляного відродження" для культури України.	4	1.11
12	ЛК Україна в роки II світової війни та післявоєнної відбудови (1939- 1953 р.). Культурні тенденції.	2	1.1, 1.2, 1.11
	СЗ Україна в роки II світової війни та післявоєнної відбудови (1939- 1953 р.).	2	1.1, 1.2, 1.11
	СР Роль України в II світовій війні. Причина сакралізації 9 травня.	5	1.1
13	ЛК Українське суспільство між офіційною ідеологією і національною свідомістю (1953-1990 рр.).	2	1.1, 1.2,
	СР Прояви тоталітаризму у післявоєнний період. "Революція на граніті". Її наслідки.	4	1.1, 1.2,
14	ЛК Розбудова незалежної України (1991-2013 рр.). Особливості розвитку культури.	2	1.1, 1.2, 1.11

	СЗ Українське суспільство між офіційною ідеологією і національною свідомістю (1953-1990 рр.). Розбудова незалежної України (1991-2013 рр.). Особливості розвитку культури.	2	1.1, 1.2, 1.11
	СР Проросійські тенденції в Україні за часи В. Януковича 2010-2013 рр. та їх наслідки.	5	5
15	ЛК Україна перед викликами сучасності. Трансформація української культури.	2	1.1, 1.2, 1.11
	СР Національний спротив. Зміни у культурному секторі після початку повномасштабної російсько-української війни 24 лютого 2022 р.	4	1.7, 1.8
16	ЛК Україна в сучасному історичному та культурному геополітичному просторі.	2	1.7, 1.8
	СЗ Україна перед викликами сучасності. Трансформація української культури. Україна в сучасному історичному та культурному геополітичному просторі.	2	1.7, 1.8
	СР Приклади та аналіз кількох антикорупційних заходів в Україні протягом 2023-2024 рр.	5	1.9, 1.10
Разом	ЛК	32	
	СЗ	16	
	СР	72	

10. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять -----

(за наявності)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: проектор, мультимедійна дошка, ноутбук
(за потреби)

12. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

1. Базова література

- 1.1. Бойко О.Д. Історія України. Навч. посіб. / О.Д. Бойко – Київ: Академія, 2021.
- 1.2. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України / Я. Грицак. К.: Портал, 2022. 432 с.
- 1.3. Золотарьов В.С., Олешко Н.П. Щодо ролі В.К. Нікітіна в історії становлення та розвитку ЛША ХНАДУ: шлях досягнень. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. Київ, 2024. №6 (24). С. 1169-1180.
- 1.4. Золотарьов В.С./ Деякі проблеми втрати можливостей Української Центральної Ради щодо створення незалежної України у 1917-1918 рр. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Слобожанський гуманітарій-2025» (Харків, ДБТУ, 30 квітня 2025 р.). С. 62-66
- 1.5. Золотарьов В.С./ Ставлення Харківського комітету Партії народної свободи до Української Центральної Ради. // В.С. Золотарьов. Збірник наукових статей за матеріалами II Всеукраїнської науково-методичної конференції з проблем вищої освіти і науки (15 квітня 2025 року). Харків: ХНАДУ, 2025. С. 35-40.
- 1.6. Олешко Н.П. Голодомор. Історичний екскурс / Н.П. Олешко / Автоторожник. Газета колективу Харківського навчально-науково-виробничого комплексу з автомобільно-дорожньої освіти. 21 грудня 2021 р., вівторок. № 11-12 (1694-1695). С. 18.
- 1.7. Олешко Н.П. Прояви геноциду українського народу на тимчасово окупованих рашистами територіях України (2022-2023 рр.). Scientific Collection «InterConf+», 34(159):

with the Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Conference «Concepts for the Development of Society's Scientific Potential» (June 19-20, 2023; Prague, Czech Republic) by the SPC «InterConf». Author-publishers miscellaneous, 2023. С. 176-185.

1.8. Олешко Н.П. Український рух опору на Харківщині у повномасштабній російсько-українській війні 2022 року // Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 6(12) 2023. С. 643-659.

1.9. Олешко Н.П., Тюніна А.О. Волонтерська діяльність як прояв спротиву українського народу у російсько-українській війні 2022 року. Scientific Collection «InterConf+», 28(137): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Science: Key Aspects» (December 19-20, 2022; Rome, Italy) by the SPC «InterConf». Dana, 2022. С. 231-236.

1.10. Олешко Н.П., Фрадкіна Н.В. Волонтерська діяльність мешканців м. Харкова та Харківської області під час повномасштабної російсько-української війни. «Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. Київ, 2024. № 7(25) 2024. С. 1084-1094.

1.11. Щур Ю.І. Історія української культури : традиції та модерн : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра всіх спеціальностей. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 135 с.

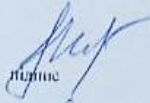
2. Допоміжна література

- 2.1. Історія Української держави: Гетьманат ранньомодерної доби. Київ: Арії, 2018. 720 с.
- 2.2. Історія цивілізації. Україна. Т. 1. Від киммерійців до Русі (X ст. до н. е. - IX ст.) / Н. С. Абашина, М. Ю. Відейко, О. В. Гопкало та ін.; упоряд. М. Ю. Відейко. Харків, 2020. 586 с.
- 2.3. Історія цивілізації. Україна. Т. 2. Від Русі до Галицького князівства (900-1256) / О. Б. Бубенок, А. М. Домановський, О. О. Дядечко та ін.; упоряд. О. Є. Черненко. Харків, 2021. 612 с.
- 2.4. Касьянов Г. Розрита могила: Голод 1932-1933 років у політиці, пам'яті та історії (1980-ті – 2000-ті) / Г. Касьянов. Х.: Фоліо, 2020. 298 с.
- 2.5. Лазарович М. В. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу»: Україна в боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації (2014–2020 роки) : моногр. / М. В. Лазарович / Міністерство культури та інформаційної політики України. К.: ПП АВІАЗ, 2020. 452 с.
- 2.6. Шевчук В. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII століть. У двох книгах. Книга 2 / В. Шевчук. Київ: Грамота, 2020. 1120 с.

3. Інформаційні ресурси

- 3.1. Матеріали у файловому архіві кафедри українознавства ХНАДУ
- 3.2. <http://library.kpi.kharkov.ua/NEW/BoykoIstUkr.pdf>
- 3.3. <http://litopys.org.ua/> (джерела Історії України IX - XVIII)
- 3.4. <http://academyssu.com.ua/library/monografiyi-akademii-socialnyh-nauk-ukrayiny/pidruchnyk-istoriya-ukrayiny-dlya-studentiv>
- 3.5. <https://www.radiosvoboda.org/a/28807991.html> (Трипільська цивілізація)
- 3.6. <http://www.hroniky.com/news/view/9376-iaak-zatverdzhuvaty-ukrainski-symvoly-u-1918-i-chomu-tse-vazhlyvo> (національна символіка)
- 3.7. http://shron1.chtyvo.org.ua/Smolii_Valerii/Istoriia_ukrainskoho_kozatstva_Narysy_u_dvokh_tomakh_Tom_1.pdf (історія українського козацтва)

Розробник програми:
доцент кафедри українознавства, к.і.н

(підпис)

Віктор ЗОЛОТАРЬОВ

Завідувач кафедри українознавства,
доц., к.ф.н.

(підпис)

Неля НІКУЛІНА

«_25_» серпня__ 2025 року

Погоджено

Гарант освітньої програми

к.філол.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Анастасія ПТУШКА

«_25_» серпня__ 2025 року

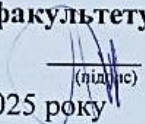
Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
українознавства

Протокол №1 від "25" серпня 2025 р.

Декан механічного факультету

к.т.н, доц

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Олександр ЄФИМЕНКО

«_25_» серпня__ 2025 року